

HET DOET ZO ZEER

Tedere familiekroniek

Als Heleen van Royen iets aanpakt doet ze het vol overtuiging, doodeerlijk en zonder omwegen. In haar debuutroman, het gedeeltelijk autobiografische *De gelukkige huisvrouw* (2000, tien jaar later verfilmd met Carice van Houten) had ze het nogal onverbloemd over de zelfmoord van haar vader. Als mediafiguur schuwt ze de controversie niet. Het was dan ook angstig afwachten wat die brok extraverte levensenergie zou brengen in haar videodagboek over haar beginnend dementerende moeder, mevrouw Breen. Welnu, de vrees bleek ongegrond. De botsing van twee karaktersterke vrouwen is allesbehalve sentimenteel of manipulerend of gênant intiem op het grote witte doek uitgesmeerd. Integendeel. Natuurlijk blijft het een ongemakkelijke confrontatie. Bij aanvang van de film, toen de moeder met haar pijnlijke heup nog zelfstandig in haar appartement woonde, bleef ze de bezwerende titelwoorden van de film herhalen: "Toedeloe, het doet zo zeer." Als dochter Heleen besluit om haar te gaan helpen, is er geen houden aan, maar ontsnapt ook zij niet aan de pijn van de

aftakeling en de ouderdom. Of het nu een kamer in een zorginstelling betreft, of een heus eigen huisje dat over het dak in haar privétuin wordt geplaatst, niets wordt onverlet gelaten om de pijn te verzachten. Ze spaart kosten noch moeite, en dat is allesbehalve zielig. Dit is ook geen analyse van de Nederlandse mantelzorgwerking, daarvoor heeft het welgestelde societykoppel te veel middelen. Het is wel een sereen en persoonlijk verslag van een precare gezondheidssituatie die belastend is voor de hele omgeving, waarin de heikele vragen niet uit de weg gegaan worden (euthanasie), maar even goed gekruid met een gezonde dosis humor en een al bij al ontroerend toenaderingsproces. Je voelt je als toeschouwer zeker geen gluurder. Het leer- en aanvaardingsproces van de maakster die haar moeder uitermate dicht op de huid zit, maar tegelijk vol respect en waardering benadert, geeft een beeld van dementie dat het louter Nederlandse societygebeuren gemakkelijk overstijgt. Benieuwd of deze publiekslieveling van het Rotterdamse Filmfestival ook in het buitenland aanslaat. ● HUGO BERNAERS

GENRE Documentaire
REGIE & FOTOGRAFIE
 Heleen van Royen
MUZIEK Jeroen Rietbergen
MET Heleen van Royen, Margreet Bree
PRODUCTIE NL – 2017 – 84'
DISTRIBUTIE Paradiso Filmed
 Entertainment
RELEASE eind september/
 begin oktober

WALK WITH ME

Naar binnen kijken

Voor de volgelingen van Thich Nhat Hanh is mindfulness geen hype, maar een levenswijze. In 1982 richtte de spirituele leider Plum Village op in Zuid-West-Frankrijk, nu het grootste boeddhistische klooster van West-Europa, dat ook open staat voor andere godsdiensten. Nadat George Schouten erheen trok voor een documentaire over Thich Nhat Hanh (*My Life Is My Message*, 2004), is de beurt nu aan Marc Francis en Max Pugh, die meer focus op het kloosterleven. Opnames in Plum Village worden afgewisseld met natuurbeelden vergezeld van wijsheden uit Nhat Hanhs *Fragment Palm Leaves*, die Benedict Cumberbatch in een voice-over met ons deelt. De kloosterorde kijkt naar de natuur als leidraad in plaats van naar een godheid. Ondersteund door close-ups, weinig camerabeweging, zachte kleuren en korrelige beelden komt de rust die de monniken ervaren goed over op beeld. Die rust zit in alles wat ze doen: hun manier van handelen, praten en het vele wandelen (vandaar ook de titel). Elke activiteit wordt vastgelegd in één shot, meestal statisch gefilmd. Het geluid is al even doordacht en bij momenten zelfs inventief, zoals wanneer kinderen spelend tokkelen op een piano, wat naadloos de klankband vormt voor het volgende shot van een kind op een ronddraaiende schommel. Het kloosterleven lijkt een idylle, maar ook minder leuke aspecten komen aan bod. Zo vertellen de monniken over hun verveling en hun tegenzin elke dag weer te koken voor de meester, en zien we mensen geeuwen tijdens hun meditatie. De adoratie voor Thich Nhat Hanh, voor buitenstaanders moeilijk te begrijpen, wordt ook niet geweerd uit het

beeld. De evolutie die de kloostergangers doorlopen wordt terloops duidelijk door hun gesprekken, in plaats van met interviews, wat ook weer aansluit bij die observerende, maar toch niet afstandelijke manier van filmen. Door het gebrek aan verklaring blijven we soms wel met vragen zitten, bijvoorbeeld over de betekenis van sommige rituelen, of moeten we soms wachten om te weten wat er gaande is, zoals wanneer de monniken op reis gaan naar het drukke New York. Een goede manier trouwens om te tonen hoe de kloostergangers staan tegenover de buitenwereld waarvan ze anders afgesloten zijn.

● CHARLOTTE TIMMERMANS

GENRE Documentaire
REGIE Marc Francis & Max Pugh
FOTOGRAFIE Marc Francis
MUZIEK Germaine Franco
MET Thich Nhat Hanh, Benedict Cumberbatch
PRODUCTIE FR-GB-US – 2017 – 88'
DISTRIBUTIE Cinemien
RELEASE 29 september

